

Ne dajte Moskvi da otvori novi front u Bosni

POSUĐENI STUPCI

Piše: Piše: Kurt BASSUENER

Zapadu je potrebna strategija kojom će spriječiti Rusiju da podstiče separatističke težnje lidera bosanskih Srba

Dok se ruski predsjednik Vladimir Putin pripremao za unaprijed određene rezultate namještenog referenduma na Krimu 16. marta, njegov ministar inostranih poslova Sergej Lavrov susreo se sa Miloradom Dodikom, predsjednikom Republike Srpske, jednog od dva podržavna entiteta stvorena u bosanskom ratu, i lider koji već dugo raspiruje etnički separatizam. Mada su zvanične informacije sa sastanka razvodnjene, sastanak i vrijeme u kojemu je održan samo pothranjuju spekulacije da se možda dešava nešto ozbiljnije. Kako mi je natuknuo jedan diplomata: "Putin će podržavati Dodikove poteze, pošto je njegov glavni cilj stvaranje nestabilnosti širom Evrope."

Dodik već dugo insistira na tome da je Bosna prokleta i da Republika Srpska ima pravo na samoopredjeljenje. Dodik je ovu mrežu počeo plesti čim je postao premijer ovog entiteta 2006, pozivajući se na prethodno održan referendum o nezavisnosti Crne Gore. On rijetko propušta priliku da spomene prijetnje i mogućnosti referenduma u Škotskoj i Kataloniji, pa uopšte ne iznenađuje, niti je za njega neprikladno da se sad prihvatio krimskog referenduma, posebno zato što ga je projektovao njegov politički idol Putin. Dodik je svoju razradu strukture "vertikalne vlasti" otvoreno pravio po uzoru na Putinov sistem djelovanja u Rusiji.

Ali, to mu se počelo obijati o glavu. Nasilne demonstracije koje su početkom februara pokrenuli Bosanci, gnjevni zbog nedostatka odgovornosti, nezajažljive korupcije i opšte privatizacije koja se provodi na njihovu štetu, zabrinule su i iznervirale cijelu bosansku političku elitu. Demonstracije su bile posebno raširene po drugom bosanskom entitetu, Federaciji Bosne i Hercegovine, u kojoj su glavne zajednice Bošnjaci (bosanski muslimani) i Hrvati. Ali, takvo raspoloženje prevladava u cijeloj zemlji. U Republici Srpskoj je koncentrirana vlast Dodiku omogućila da se angažuje u opštem, javnom zastrašivanju potencijalnih protivnika u narodu, što se očitovalo kroz strožije policijske patrole sa zadatkom da spriječe okupljanja. Čak i kada je tvrdio da brani RS od zavjera, bilo stranih, bilo domaćih, on je nastojao i da okalja ugled srpskih ratnih veterana koji su protestovali i koji su se, za razliku od njega, stvarno borili za RS.

Dodik je navodno tražio kredite od Moskve - poput onih koji su nuđeni Viktoru Janukoviču prije nego je svrgnut sa funkcije ukrajinskog predsjednika - kako bi tako izbjegao relativno povoljne uslove zajma od Međunarodnog monetarnog fonda, i time gurnuo cijelu državu u još veću disfunkcionalnost. Njegovi vlastiti ekonomski problemi i strahovi od poraza i smjene na izborima u oktobru - čak i ranije, ne bude li mogao platiti račune - već i prije su potpirivali nacionalističku retoriku i paranoidno ponašanje, koje se vidi u potezima poput ograničavanja inostranog finansiranja za NVO - baš kao i u Rusiji. On se sigurno nada da će Rusija podržati njegovo djelovanje na podrivanju bosanske države.

Bivši visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni Paddy Ashdown je 18. marta u Sarajevu rekao: "Mi moramo odlučno djelovati kako bismo spri-

ječili nove podjele." Nasreću, ujedinjeni Zapad ima pune kapacitete da uradi baš to. Ono što nema je spremnost da ih iskoristi.

Kao i slučaju odgovora Evrope i Zapada na Ukrajinu, najslabija karika je Njemačka. U Bosni se to vidjelo u njenom otporu da se napravi, inače, zakašnjela revizija politike Evropske unije i Zapada o tome kako da učinkovitije iskoristi svoje brojne mehanizme i instrumente. Nasuprot tome što u eurozoni snažno zagovara finansijsko uslovljavanje, Berlin u Bosni zagovara "široku ruku": postizanje mira kroz davanje više novca domaćim ušančenim kleptokratima. Time se smekšavaju postojeće elite, ali se sprečava napredak ka funkcionalnom sistemu. Ukrajina je dokaz da takva politika vodi ka većoj korupciji, a manjoj transparentnosti. Pa ipak, Njemačka ustajava na njoj.

U grupi koja nadgleda da li se u Bosni provodi Dejtonski mirovni sporazum, Vijeću za implementaciju mira (PIC) je i Rusija. Vijeće formalno ne radi na osnovu konsenzusa; potvrda za to je stalno neslaganje Rusije, koje se manifestira u fusnotama njegovog periodičnog kominikea. Već predugo, zato što je Zapad podijeljen, Moskva ima mogućnost da glumi neprincipijelnog "spojlera". I nedavno, u februaru, njemačke diplomate su izjavile da je novo "baždarenje" međunarodnog prisustva u Bosni "nemoguće" zato što to Rusija ne bi prihvatila. U svjetlu Putinove opasne avanture u Ukrajini, takvi prigovori više nisu logični. Berlin sada nedvosmisleno mora pristati na novu politiku.

Prvi od dva praktična pokazatelja te nove politike bila bi odluka svih zapadnih članica PIC-a da zamijene sadašnjeg visokog predstavnika - a to je Evropljanin, Valentin Inzko - nekim uglednim američkim političarem, te da se njegov ili njen uređ restrukturira tako da pouzdano brani jasne crvene linije, a to su provođenje Daytonu i zaštita državnih institucija i funkcija. Drugi bi bio da se pojačaju vojne snage Evropske unije, EUFOR, tako da se mogu nositi sa doglednim sigurnosnim izazovima, među kojima su i potezi Republike Srpske ka otcjepljenju. Jedinstven odgovor Zapada na ove poteze još može nadjačati rusko protivljenje.

Ruske mogućnosti da podvaljuje Bosni - iako daleko manje nego u Ukrajini, na Kavkazu ili Pridnjestrovlju - ipak su velike. Rusiju to ništa ne košta, sve dok je Zapad razjedinjen. To je već dugo evidentno na sastancima PIC-a i ruskom javnom favoriziranju RS-a kao svog štitenika. Ali, s obzirom na Putinov nesumnjivo narasli apetit ka širenju i sklonost ka konfrontaciji, najbolje bi bilo potpuno ga odvratiti od Balkana. U Bosni je nova panzapadna strategija sama po sebi neophodna. Već i previše kasni. Izrada i usvajanje te strategije pokazat će da je ruskom šćarskom avanturizmu Balkan zabranjen. Kada bi se to uradilo, drastično bi se umanjile mogućnosti Dodiku i ostatku bosanske neodgovorne elite da izbjegavaju položiti račune svojim građanima, na što oni imaju potpuno pravo.

(Kurt BASSUENER je viši saradnik Vijeća za demokratizaciju politike - Democratization Policy Council. Živi u Sarajevu. Tekst je objavljen u briselskom nedjeljniku European Voice)

VIJESTI

Muzej AVNOJ-a u starom sjaju

Nakon deset godina čekanja Bihać ponovo može da se ponosi svojim Muzejom AVNOJ-a, koji je zasjao u punom sjaju krajem prošle godine, javila je Fena. U Bihaću je 26. i 27. novembra 1942. održano Prvo zasjedanje AVNOJ-a.

Zgrada, gdje je održano zasjedanje pedeset godina, bila je muzej sa stalnom postavkom iz tog vremena, ali je tokom agresije na BiH 1992. artiljerijskim djelovanjem uništena, te kasnije potpuno uništena. Sa njenom totalnom rekonstrukcijom krenulo se prije deset godina, kada je realizirana prva faza konstruktivne sanacije, druga faza bavila se instalacijama, a treća unutrašnjim uređenjem, u okviru koje je realizirana i muzejska postavka.

- Sve skupa je koštalo oko 400.000 KM i u strukturi tih finansija najveći dio sredstava je osiguralo federalno Ministarstvo kulture i sporta, oko 60 posto. Dvadeset posto je osigurao USK, a oko 15 posto je finansirala Općina Bihać, kazao je Nijazija Maslak, direktor Muzeja USK-a.

Delegacija BiH na zasjedanju PSVE

Članovi Stalne delegacije Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (PSBiH) Milica Marković, Saša Magazinić, Senad Šepić i Ismeta Dervoz prisustvovali će od danas redovnom proljetnom zasjedanju Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope (PSVE). Iz PS-a Vijeća Evrope najavljeno je da će centralno mjesto u dnevnom redu zasjedanja zauzeti rasprava o situaciji u Ukrajini s posebnim osvrtom na, kako se u prijedlogu dnevnog reda navodi, prijetnje funkcionisanju demokratskih institucija u toj zemlji. Istovremeno, PSVE će na početku aprilskog zasjedanja ponovo razmotriti ranije ratifikovane akreditivne članovima delegacije Rusije.

RS ostaje u dijalogu o reformi pravosuđa

Republika Srpska ostaje u Strukturalnom dijalogu o reformi pravosuđa u Bosni i Hercegovini, ali smatra da ne može biti odustajanja od tema zbog kojih je taj proces i počeo, kategorična je predsjednica entitetske Vlade Željka Cvijanović, javila je Fena.

Ona je jučer u izjavi novinarima u Banjoj Luci precizirala da će RS učestvovati u svim forumima gdje se mogu, kako je navela, braniti interesi RS-a, pa u i Strukturalnom dijalogu, iako nisu uvijek bili zadovoljni ni dinamikom niti rezultatima koje je dao taj proces.